

**Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Meditationum evangelicarum volumen tripartitum**

**Creidius, Hartmann**

**Francofurti ad Moenum, 1682**

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

# Dominica post Circumcisionem Domini

*Evangelium Matth. 2. v. 13. usque ad fin.*

**N**on immeritò Christus in titulo Psalms 22. vocatur cerva aurora, id est, secundum Lutheri versionem: Ein Hinde/die früh gejagt wird. Rationem hujus appellationis habemus in hodierno Evangelio, ubi infernalis Venator per molossum suum Herodem Cervam hanc in ipsa infantia aggreditur, & persequitur, ut in Ægyptum confugere, & ibi tam diu manere opus habuerit, dum morerentur, qui vitæ ipsius insidiabantur.

Evangelium habet tres partes.

- I. Est Christi fuga.
- II. Herodis ira.
- III. Revocationis cura.

J. J.

## EXEGESIS.

**E**cce Dominus ascendet super nubem levem, & ingredietur Ægyptum, & commovebuntur simulacra Ægypti à facie ejus, ita vaticinatus est de fuga Christi in Ægyptum Esaias c. 19. v. 1. Tunc erunt quinque Civitates in Ægypto, pergit Propheta, v. 18. 19. loquentes linguâ Canaan & jurantes per Dominum exercituum. Civitas Solis vocabitur una. In die illa erit altare Domini in medio terræ Ægypti.

Hoc vaticinium impletum est in hodierno Evangelio. Per nubem indicatur festinatio. *Hoc dicitur planè obta mentem et scopiam Spiritus S. Vid. Borjch. Analys. sup. h. l.*

natio, quia periculum erat in mora. Per quinque urbes in lingua Canaan loquentes intelliguntur fideles in Ægypto Christum agnoscentes, confitentem, invocantes, celebrantes. Per Civitatem Solis notatur Heliopolis, Urbs non procul à Cayro ad Nilum sita, vide Dieter. super hoc Evangelium pag. 141. Conveniens enim erat, ut Sol justitiæ in civitate Solis hospitium suum haberet. Ara in medio Ægypti est Christus ipse, ut vocatur Ebr. 13. v. 10.

Fuga illa describitur in 1. parte prælecti Evangelii, ubi duo potissimum consideranda veniunt

I. *Angeli præceptum.*

II. *Josephus obsequium.*

Angelus sine dubio fuit Archangelus Gabriel, qui conceptionem quoque Virgini Mariæ antea denunciaverat, Luc. 1. v. 26. unde apparet, quod omnes Angeli sint ministratorii Spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capient salutis, Ebr. 1. v. 14. & castra metantur in circuitu timentium Dominum, ut eripiant illos, Pf. 34. v. 8. magis tamen elucescet magnitudo hujus beneficii si consideremus

1. *Temporis opportunitatem*, quando Angelus Josepho apparuerit, nempe regressis Magis, qui ex Oriente venerant Christum adoraturi, ut v. 1. legitur. Vacuâ manu parentes Christi iter tam longinquum suscipere non potuissent, erant enim pauperes ambo. Propterea Deus Magos in Oriente



Oriente excitat, qui thesauros suos aperunt, & recens nato, moxque in exilium abiturum infanti aurum, thus & myrrham offerunt, ut viaticum haberet, unde non solum in via, verum etiam in Ægypto postmodum necessaria vitæ subsidia ipsi suppeterent. Ita fidelis est adhuc, & ultra vires neminem tentare sinit, 1. Cor. 10. v. 13. Si imponit nobis onus aliquod portandum, vires etiam confert, ne succumbamus, Pl. 68. v. 20. pusillum enim & magnum fait, & æqualiter est ipsi cura pro omnibus, Sap. 6. v. 8. Exemplo est Jacob, Gen. 28. & seqq. Elias, 1. Reg. 17. v. 5. c. 19. v. 6. Daniel, c. 13. v. 32. Ergo curam tuam projice in Domino Pl. 55. v. 23.

2. *Apparitionis modalitatem*, quomodo apparuerit, nimirum in somno, sicut Jacob scalam vidit, Gen. 28. v. 12. aliàs quoque in visibili specie apparuerunt Angeli, ut Giudeoni, Jud. 6. v. 12. & Pastoribus, Luc. 2. v. 9. Hodie verò istiusmodi apparitiones cessarunt, Ebr. 1. v. 1. propterea nec petamus, nec expectemus, nec præsumamus temerè, ne à Satana decipiamur, qui se novit transformare in angelum lucis, 2. Cor. 11. v. 14. olim locutus est Deus per somnia, Nam. 12. v. 6. nunc verò ad filium nos remittit, Matth. 17. v. 5. ad legem & ad testimonium, Esa. 8. v. 20. ad Moïsem & Prophetas, Luc. 16. v. ult. ideo quæ lectioni scripturarum non somniis jubemur attendere, 1. Tim. 4. v. 16.

3. *Mandati severitatem*, quod tribus imperativis constat

I. *Surge*, id est, somnum excute, alias de salute tua actum erit. Ecce, non dormitat, neque dormit qui custodit Israel, Pl. 121. v. 4. exempla similia vide Gen. 28. v. 12. 1. Reg. 19. v. 5. Act. 12. v. 6. Ergo Sir. 34. v. 16.

II. *Assume*, Nihil te moretur, omnia libenter desere, hoc tantum age, ut puer incolumis servetur, in quo salus mundi reposita est. Pari modo pro infantibus nostris adhuc hodie curat, & per Angelos suos ab omni malo ipsos tuetur, ut probat exemplum Agar, Gen. 16. v. 7. 8. Israelitarum in Ægypto Exod. 1. v. 16. Moïsi in fiscella scirpea, Exod. 2. v. 3. seqq. imò Angeli eorum semper vident faciem patris cælestis, Matth. 18. v. 10.

III. *Fuge*, hic non eris tutus, aliam tibi monstrabo regionem, ut gladium Herodis possis effugere. Vides igitur fugam esse licitam in persecutione personali, juxta Christi monitum, Matth. 10. v. 23. habemus insuper exemplum Davidis, 1. Sam. 19. v. 12. Eliæ, 1. Reg. 17. v. 5. Pauli, Act. 9. v. 25. qui enim periculum amat, peribit in eo, Sir. 3. v. 27. si verò persecutio sit communis, fugæ medium non arripiendum, sed manendum est, Joh. 10. v. 12. 21.

4. *Impulsiva gravitatem*, quam his verbis Angelus exprimit: Futurum est ut Herodes querat puerum ad perdendum eum. En omnium hostium consilia Deo cognita sunt, nec est sapientia, nec prudentia, nec consilium contra Dominum, Prov. 21. v. 30. ille dissipat consilia malignorum, ne possint implere manus eorum, quod cœperant, Job. 5. v. 12. vide etiam Sir. 42. v. 20. Ergo confide Deo, & hostibus tuis occine illud Esai, 7. v. 9.

5. *Loci qualitatem*, qui Ægyptus est, terra barbara & idololatræ, ut jurisdictionem Herodis declinaret, & simul indicaret, se verum esse Messiam, qui ex spiritali Ægypto populū suum liberaturus, & in cælestem terram promissionis educendus erat. Vide plures rationes in Meisnero & Dieterico.

Noetur



Notetur Consolatio pro omnibus Christi exulibus. Hic Pater cœlestis filio suo locum indicat, ubi tuto latere potuit. Confide ipsi, sicut pro filio curavit: ita etiam curabit pro te, & persecutionis tempore asylum tibi monstrabit, ubi tutus eris. Turris fortissima nomen Domini, ad ipsum currit justus & exaltabitur, Prov. 18. v. 10.

6. *Commorationis diuturnitatem*, nimirum dum dixero tibi, q. d. non semper in Ægypto eris, ego te suo tempore traducam in terram hanc. Omnia enim coram Deo ordinata sunt in numero, pondere & mensura, Sapient. 11. vers. 22. ita ejus momentum, Psalm. 39. vers. 6. etiamsi affligit, miseretur tamen secundum multitudinem misericordiarum suarum, Thren. 3. vers. 32. Israelitæ non semper in Ægypto, non semper in deserto, non semper in captivitate Babylonica, omnia certis terminis definita erant, Dan. 11. vers. 36. exilium tuum etiam aliquando finietur, quando in cœlestem patriam transfereris ubi communionem habebis cum Patre & filio, 1. Johan. 1. vers. 3. ibi *κοίτευμα* nostrum, Philip. 3. vers. 20.

Consideravimus Angeli præceptum, considerabimus etiam *Josephi obsequium*, quod hic describit

I. *Ratione modi*. Obtemperat enim

1. *Alacriter*, dum experrectus quam primum è lecto surgit, & sine tergiversatione, quod in mandatis habebat exequitur. Sequamur hanc alacritatem, quando per Angelos suos, fideles Ecclesiæ ministros Deus Pater cœlestis nos ad pœnitentiam vocat, ne cunctemur aut procrastinemus, sed statim surgamus, & vocationi divinæ morem geramus, Psal. 95. v. 8. Sirach. 5. v. 8. & 18. v. 22. & 26.

2. *Simpliciter*, absque ulla disputatione. Poterat replicare: quid in Ægypto agam inter homines istos barbaros & idololatricos. Somnium fuit, quod attendere prudentis non est, Sirach. 34. vers. 2. Si puer hic filius DEI est, ut quidem ex Angeli relatione percepimus, Herodes certè ipsum non interficiet, fortior est Pater cœlestis, & conatum illius reprimet. Sed captivatus Josephus omnem rationem, & verbis mandati angelici simpliciter inhaeret, assumendo puerum & matrem ejus, ut Evangelista testatur. Idem nos quoque decet. Talis obedientia custos & mater est omnium virtutum, ut Augustinus loquitur. Si igitur verbum habes, firmiter inhaere, & cum Abrahamo crede contra spem is spem, planissimè sciens, quæcunque promisit DEUS, quod ea etiam facere potest, Roman. 4. vers. 21. vide etiam dicta, Deuter. 12. vers. 8. & ult. Ezech. 20. vers. 19. & applica ad articulum de S. Cœna contra Calvinianos, qui à litera recedunt, & sapientiam ipsam justificant, Matth. 11. v. 19.

II. *Ratione termini* quamdiu in Ægypto commoratus fuerit, nempe usq; ad obitum Herodis. Nam habent quoque sua fata tyranni. Conterit tandem Deus sceptrum exactoris, Esa. 9. v. 4. & dicit: hucusque venies & non amplius procedes, Job. 38. v. 11. nam viri sanguinum non dimidiabunt dies suos, Psal. 55. v. 24.

III. *Ratione scopi*, ut nimirum Prophetia impleretur, quæ legitur, Os. 11. vers. 1. ex Ægypto vocavi filium meum. Christus enim est summa totius Scripturæ, omnes Prophetæ testantur de ipso, Actor. 10. vers. 43. imò omnes promissiones divinæ in ipso sunt etiam, & in ipso sunt Amen, 2. Cor. 1. v. 20.

De